

Miep van Rooijen

HOOG BOVEN DE WOLKEN

Zacht en gelijkmatig klinkt het geronk van de vliegtuigmotoren. Lisette kijkt om zich heen en ziet dat diverse passagiers al zijn ingedommeld.

Om jaloers op te worden, denkt ze.

„Mamma, vertel je nog wat uit het grote boek?” vraagt Jos vleierend. Lisette is moe en zou er een lief ding voor over hebben om nu ook eens even te kunnen slapen. Voorlopig is daar nog geen kans op.

„Mamma moet dadelijk eerst Eefje een flesje geven. Het is haar tijd en ze begint al te sputteren. Kijk jij nu eerst zelf maar even naar al die mooie plaatjes, ventje.”

Aan de stewardess die net langs komt, vraagt Lisette meteen om het flesje voor de baby te verwarmen. Deze belooft het te doen. Dat verloopt gelukkig allemaal prima op deze lange reis.

Waren ze er maar vast. Voor een beweeglijk kind als Jos, die nu bijna vier jaar is, valt het helemaal niet mee zo lang te moeten stilzitten. In de afgelopen uren is hij al met verschillende medepassagiers een praatje gaan maken.

Eerst vond hij het allemaal erg interessant. Vooral het vliegveld met alles wat daar voor een kleine jongen aan belangwekkends te beleven valt. Vroeg in de avond is hij even in slaap gevallen. Mooi zo, dacht Lisette, maar na een kort dutje was hij al weer present. Een goed idee dat grote kijkboek in de handbagage mee te nemen. Josje is er dol op, en hoewel hij het boek haast van voor naar achter helemaal kent, begint hij enthousiast opnieuw, om telkens weer

nieuwe ontdekkingen te doen in al die kleurige plaatjes.

Zo'n vliegreis van Zuid-Amerika naar Holland duurt ook wel erg lang, vindt Lisette. Laat staan voor een kind als Jos!

Holland, thuis . . . Hoe zal ze daar alles vinden?

Ze maakt de reis alleen met de kleintjes om nog vóór Kerstmis bij vader te zijn. Chris volgt over enkele weken. Die moet nog wat zaken afwikkelen en komt dan ook naar Holland. Misschien krijgt hij weer een nieuwe standplaats in het buitenland voor de maatschappij waarvoor hij werkt. Dat is nog niet helemaal zeker.

Het lijkt wel of Jos haar gedachten raadt.

„Komt Opa ons afhalen als wij in Holland zijn?”

„Misschien wel manneke, maar als het vliegtuig niet precies op tijd aankomt, dan weet ik niet of dat kan.” Gelukkig komt juist de stewardess met het verwarmde flesje, want inmiddels begint Eefje haar stem flink te verheffen. Dit tot ongenoegen van sommige medepassagiers die voor zo'n situatie niet altijd begrip kunnen opbrengen.

„Ik heb ook dorst”, begint Josje nu.

Voordat Lisette hem tot geduld kan manen, neemt de vriendelijke stewardess hem al mee. „Ga jij maar met mij mee, dan kan jouw mamma je zusje even rustig helpen. Wat wil je graag drinken?” Jos, die nooit verlegen is, loopt druk pratend met het aardige meisje mee.

Wat een verademing, zoveel goede hulp onderweg, denkt Lisette. Ze geniet van de stilte nu ook Eefje hevig zuigend van haar maaltijd geniet. Vertederd kijkt ze naar dat kleine mensje in haar armen. Was Chris nu ook maar bij haar.

Als er niet zoveel was gebeurd, zouden ze samen naar huis teruggereisd zijn.

Twee maanden geleden echter – Eefje was nog maar nauwelijks geboren – kwam het alarmerende bericht uit Holland. Moeder, plotseling het ziekenhuis in en na een paar dagen overleden. Blijdschap om de geboorte van Eefje – verdriet om het heengaan van Moeder. En in die toestand kon ze er niet eens heenvliegen.

Pa, hoe zal Pa het maken?

Haar broer Johan woont tamelijk ver bij hem vandaan. Die heeft blijkbaar alles prima voor hem geregeld. Maar nu is Pa al weken alleen. Daarom hebben Eefje en Chris samen besloten dat zij vast met de kinderen vooruit reist. Het ouderlijk huis is groot genoeg om hen allen te herbergen.

Wel ongezellig voor Chris, die nu kerst en de jaarwisseling bij vrienden zal doorbrengen. Ze waren het er roerend over eens dat vader deze keer vóór gaat, en Chris volgt immers heel gauw. Dat haar vader blij is met hun komst blijkt wel uit de brief die hij heeft geschreven. Heel haar hart gaat naar hem uit. Wat een geluk dat hij samen met moeder de afgelopen zomer nog bij hen is geweest, dat ze gezien hebben hoe ze daar leefden. Moeder heeft daar ook zo van genoten, en vooral dat ze nu haar kleinzoon heeft leren kennen. Jos heeft volop geprofiteerd van een stel grootouders dat met elkaar wedijverde om hem te verwennen.

„Zijn we nu héél erg hoog in de lucht?”

Jos vraagt honderduit aan de stewardess die hem heeft meegenomen.

„Ja hoor, héél erg hoog.”

Nadenkend zuigt Jos aan het rietje dat in een bekertje chocomel steekt.

„Hoe heet jij?” vraagt hij terloops.

„Ik heet Mieke.”

„Ik heb veel meer namen, ik heet Jozef, Adriaan, Christiaan.”

„Maar ik heb óók meer namen, hoor. Ik heet Maria, Adriana, Johanna. Net een beetje als jij, want Adriaan en Adriana lijkt heel erg op elkaar hè?”

„Ja, en Jozef hoort bij Maria, dat heeft Mamma zelf verteld,” oppert Josje dan. En Jozef en Maria kregen een baby en die heette Jezus en toen was er geen wiegje zoals Eefje heeft, en toen moesten ze slapen in een stal.”

Verrukt tilt Mieke het kleine joch op. Wat een dot van een kind, denkt ze, en ze geeft hem en passant nog een paar knabbelzoutjes waar hij dol op schijnt te zijn. Eén van haar mannelijke collega's komt uit de cockpit en plaagt haar danig in het voorbijgaan.

„Wat moet dat? Je weet dat er niet geflirt mag worden met de passagiers hè?”

„Och schiet op jij,” antwoordt ze vrolijk. „Je bent jaloers, maar jullie kunnen geen van allen op tegen deze kleine charmeur.”

Jos ontgaat de plagerij helemaal. In gedachten toeft hij nog even bij het tafereel van de stal.

„In de stal waren ook koeien en ezels en schapen, enne . . . ook een olifant.”

Dan schatert Mieke het werkelijk uit, en ze is blij dat er een poosje rust is in het vliegtuig omdat er nu zoveel slapen.

Jos schijnt helemaal geen slaap meer te hebben. Integendeel, heel opgewekt gaat hij verder en is blij nu eens even zovolledig de aandacht van die lieve Juf te hebben.

„Weet je dat Jezus naar de hemel is gegaan?”

„Ja, dat heb ik wel eens gehoord,” zegt Mieke braaf om hem aan de praat te houden. Het is lang geleden dat ze de oude, bekende verhalen uit de bijbel heeft gehoord of gelezen.

Wat is het gemakkelijk voor een kind om alles te geloven. Toen ze klein was, leek alles voor haar net zo simpel als voor dit kleine ventje. Die draait met zijn knuistjes nu haar gezicht naar hem toe en begint opnieuw.

„Als wij nu zo heel hoog vliegen, komen wij dan ook bij de hemel?”

Nu wordt ze door zijn gevraag in het nauw gedreven. „Dat denk ik niet Jos.” Ze zint op middelen om zijn aandacht af te leiden. Maar dan kent ze de vasthoudendheid van deze kleine passagier niet. En geen spoor van slaap bij dat kind.

„Vraag dat dan eens aan die meneer van straks,” begint hij opnieuw. „Die moet toch zorgen dat het vliegtuig goed vliegt? Pappa heeft het gezegd. Dat doen de mannen die daar voorin dat kamertje zitten. Mag ik daar ook eens kijken?”

„Misschien mag jij daar morgenochtend even kijken als je lief hebt geslapen. Zal ik je nu maar naar je mamma brengen, dan kan jij op de bank achter haar liggen. Daar zijn plaatsen vrij en dan mag je daar lekker slapen.”

„Ik hoef nog niet te slapen,” slaat Josje loyaal het aanbod af. „Ik wil wakker blijven en naar de hemel kijken. Mijn Oma is ook in de hemel, dat heeft Mamma verteld. Misschien wil die meneer wel zó hoog vliegen dat we er heel dicht bij komen. En dan kan ik even zwaaien naar Oma.”

„Weet je wat,” zegt Mieke heel slim: „Ik zal het aan die meneer vragen, maar dan leg ik jou eerst op die bank achter je moeder. Dan kan je daar lekker liggen kijken.”

Genadig knikt Josje bij wijze van instemming met het plan.

Mieke heeft in de gaten dat z'n oogjes nu toch wat klein beginnen te worden. Ze brengt het kereltje bij

zijn moeder terug en met Lisettès instemming installeert ze Josje achter haar met een kussentje onder z'n hoofdje en een warme deken om zich heen. Vertederd kijkt ze even op hem neer en ziet dat hij vrijwel onmiddellijk in slaap valt.

„Mevrouw, wat een leuk ventje is Josje.”

„Heeft hij geen kattenkwaad uitgehaald? Hij bleef zo lang weg maar ik was met Eefjes voeding bezig. Daarom kon ik hem niet terug halen,” antwoordt Lisette.

„Absoluut niet, hij is de liefste passagier die ik tot nu toe heb meegemaakt.” En ze vertelt aan Lisette van het kostelijke gesprek dat ze met Josje zojuist heeft gehad. Om die olifant moet Lisette ook wel vreselijk lachen.

„Ja, hij heeft een ruime fantasie, maar hij onthoudt toch erg goed wat hem wordt verteld. En hoe het nu precies was in die stal doet er toch eigenlijk niet zoveel toe. Het belangrijkste is dat het Christuskind geboren werd, menselijk bij ons kwam, en dat we dat na zoveel eeuwen nog steeds vieren.”

Vieren, denkt Mieke . . . Kon ik het nog maar eens vieren zoals vroeger, toen ik klein was, en nog thuis bij een vader en een moeder; net als dit jonge gezinnetje . . .

Lisette ziet de nadenkende blik in de ogen van dit jonge kwieke stewardessje. Het lijkt haar een leuke meid en ze heeft zich zo gezellig over Josje ontfermd terwijl zij haar handen vol had. Ze nodigt haar uit om even naast haar te zitten en een praatje te maken, en daar heeft Mieke nu wel even tijd voor.

„O ja, mevrouw, voor ik het vergeet te zeggen: Josje denkt dat we misschien de hemel ook nog zullen zien, als we maar hoog genoeg vliegen. Hij heeft verteld dat zijn Oma daar is en dat hij zo graag even naar haar wil zwaaien.”

„De lieverd,” zegt Lisette zacht. „Ik zal wel bedenken

wat ik hem moet zeggen als hij wakker wordt.”
Na een kwartier staat Mieke weer op. Zij heeft nog een en ander te doen en hoopt ook nog een poosje te kunnen rusten. Op zo'n lange vlucht lukt dat wel, dan lossen de collega's elkaar af.

Ze hebben fijn gepraat die twee. Het klikte meteen in dat gesprek. Lisette heeft begrepen dat Mieke ondanks haar vlotte beroep en het daarbij behorende gemakkelijk omgaan met mensen, eenzaam is als ze thuiskomt. Eenzaam na een verbroken relatie. De zoveelste waar ik de laatste tijd van hoor, denkt Lisette. Het lijkt wel een besmettelijke ziekte. Ze heeft haar telefoonnummer genoteerd. Wie weet kan ze haar eens bellen. Het meisje woont op kamers in dezelfde stad als waar zij voorlopig bij Vader zullen wonen.

Het is al licht geworden als Jos wakker wordt. Lisette heeft lekker ook wat gedommeld en zelfs Eefje heeft zich een paar uur lang voorbeeldig gedragen.

„Heb je lekker geslapen in het vliegtuig, Jos? Je bent een grote jongen hoor!” Zo begroet Lisette hem als hij bij haar op schoot kruipt.

„Maar ik wilde helemaal niet slapen, ik wilde naar de hemel kijken.” Hij is zichtbaar teleurgesteld.

„M'n lieve kind, luister nou eens goed naar Mamma. Ik denk dat een heleboel mensen daar wel eens willen kijken, maar dat kan niet.”

„Mag je ècht alleen maar naar de hemel als je dood bent?”

„Ja, zo is dat.”

„En als je daar dan bent, mag je er dan nóóit meer uit?”

„Nee, dat kan niet Jos.”

„Dat is dan ook lastig als je boodschappen moet doen!”

Een glimlach glijdt over Lisettes gezicht. Ze volgt heel duidelijk zijn gedachtengang. Josje vindt het altijd heerlijk om mee te mogen boodschappen doen. Van daar deze opmerking.

„Je bent nog een beetje te klein om dat te begrijpen Jos. Maar God heeft ons beloofd dat het heel fijn is om daar te zijn.”

„Dus Oma vindt het daar ook fijn?”

„Vast wel.”

„En God zelf, komt die ook nooit uit de hemel?”

O, o, wat een vragen denkt Lisette. Jos geeft het nooit op als hij beslist iets wil weten. Het is ook belangrijk genoeg om het kind nú de juiste antwoorden te geven. Wat kan hij op deze leeftijd begrijpen?

„Nee, God komt niet zelf, maar heel lang geleden heeft Hij een klein kindje naar de aarde gestuurd, en dat heette Jezus. Dat kind werd geboren in Betlehem en de engelen hebben toen zo mooi gezongen, dat de herders daarna het kind zijn gaan zoeken. Ze dachten dat het wel een heel bijzonder kindje moest zijn.

Dat verhaal ken je wel hè Jos?”

Josje knikt ijverig van ja.

„Toen die baby van Maria en Jozef groot was geworden, heeft Hij de mensen heel veel verteld over God in de hemel. Hij hield van alle mensen en alle kindertjes op de hele wereld. En dat doet Hij nu nog. Weet je, daarom gaan wij nu weer gauw kerstfeest vieren.”

„Dat is lief van God hè?” zegt Jos nu met een blij gezichtje.

„Ja hummel, dat is heel, héél lief van God dat dit kindje op aarde mocht komen. Als je groot bent, kan je dat nog veel beter begrijpen. Maar dit jaar gaan wij samen kerstfeest vieren bij Opa, dan is die niet zo alleen. Fijn hè?”

Dat spreekt Jos wel aan en hij draagt allerlei fantasieën aan over feest vieren.

Het wordt nu weer drukker in het vliegtuig want iedereen is wakker. Als de stewardessen het ontbijt hebben rondgebracht en iedereen klaar is, komt Mieke volgens afspraak Josje halen en mag hij even bij de mannen in de cockpit kijken. Dat is een belevenis voor hem. De mannen hebben plezier in de kleine passagier die zoveel te vragen heeft. Hij krijgt van hen een klein model van het vliegtuig waarmee ze vliegen. Dat maakt het feest compleet. Met dit geschenk is hij letterlijk en figuurlijk in de wolken. Hij haast zich weg om het aan Lisette te laten zien.

Nadat de laatste tussenlanding in Parijs heeft plaatsgevonden nadert het einde van de reis. Lisette hoopt vurig dat haar vader op Schiphol zal zijn, want alleen met twee kleintjes en bagage, dat wordt een hele toer. Hij heeft het echter beloofd en het vliegtuig is aardig op tijd. Ze begint haar spullen vast te ordenen en in te pakken.

Dan staat daar ineens Mieke naast haar: „Mevrouw, ik heb toestemming gekregen om u te helpen met alles tot aan de aankomsthal. Misschien is het voor u 't handigst als ik het reiswiegje met de baby voor mijn rekening neem.”

Verrast door deze spontane hulp antwoordt ze: „Graag, dat is erg fijn. Maar denk erom wat we hebben afgesproken, voor jou heet ik Lisette en niet mevrouw.” Het klinkt hartelijk en welgemeend.

„Mieke, ik weet nog niet hoe alles loopt als wij thuis zijn bij mijn vader, maar ik zal je dezer dagen zeker opbellen. Misschien kun je één van de kerstdagen bij ons doorbrengen. Jos vindt het ook vast geweldig om jou weer te zien.”

„Graag mevr . . ., Lisette,” verbetert ze zelf al met een guitige blik in haar ogen. „Graag Lisette, dat lijkt mij erg gezellig,” en ze aait terloops Jos over zijn bol. „Ik hoop er te zijn als je belt. Ik heb nu vier dagen vrij,

tenzij ik onverwacht word opgeroepen voor een vlucht.”

In de aankomsthal vindt een blij weerzien plaats. De grootvader maakt voor 't eerst kennis met zijn kleindochter. Het valt hem niet mee z'n emoties te verbergen nu hij alleen staat bij dit welkom. Ook Lisette moet zich ertegen wapenen om de tranen die vooraan zitten, geen kans te geven.

„Nu niet gaan huilen, zeker nu niet,” prent ze zichzelf in.

Het is Jos die de situatie redt. „Opa, we komen bij jou kerstfeest vieren.” Intuïtief praat hij nu niet over Oma.

Twee sterke armen tillen hem in de lucht.

„Goed zo kleinzoon, fijn dat je er bent. Geef Opa maar eens gauw een kus. Wat heb je een lief zusje meegebracht. En hoe vond je het in zo'n groot vliegtuig?”

Vanaf dat moment is Jos niet meer te stuiten met zijn verslag over de reis. Het vliegtuigje is nu zijn grootste schat. Dat moet 's avonds zelfs mee naar bed.

Als het tweetal eindelijk rustig in bed ligt, zitten vader en dochter gezellig samen aan de koffie.

„Ik ben erg blij dat je er bent, Lisette.”

„Ja Pa, ik vind het ook fijn hier te zijn, ook al kon Chris nu nog niet meekomen. Maar het zal wel erg druk voor je zijn, Vader, met Eefje erbij en onze drukke belhamel.”

„Daar maak ik me niets benauwd om. Integendeel, het zal een goede afleiding zijn.”

Bij deze woorden kijkt Lisette haar vader opmerkzaam aan.

„Hoe gaat het nu eigenlijk, Vader?”

„Ja kind, hoe moet ik je dat uitleggen?

De leegte is zo groot en je bent ineens zo alleen.

Toch houd ik mijzelf dagelijks voor, datgene waar Moeder en ik meermalen over spraken. Dat als er zoiets met één van ons beiden zou gebeuren, de dankbaarheid voor wat er zo lang mocht zijn tussen ons twee, moet blijven overheersen boven het verdriet. Daar houd ik me dan aan vast al is het alleen zijn soms erg moeilijk. We hebben immers zoveel mooie jaren samen gehad? Meermalen moet ik juist nu denken aan de vele mensen die zo'n band nooit hebben gekend en hun leven lang alleen zijn, om welke redenen dan ook. Ik heb mijn herinneringen als een kostbaar bezit. Bovendien zijn jullie nu bij mij en dat vind ik heerlijk met de komende feestdagen in zicht."

Lisette gaat nog een kopje koffie inschenken terwijl haar vader een grammofoonplaat met kerstliederen opzet.

„Gezellig zo,” vindt Lisette, „nu kom ik helemaal in de sfeer. Kerstfeest hier is toch heel anders dan in een warm klimaat.”

Heldere kinderstemmen zingen:

„Midden in de winternacht
ging de hemel open.”

Glimlachend denkt Lisette aan wat Jos zo hoog in de lucht heeft gehoopt. De hemel open zien en naar Oma zwaaien vanuit het vliegtuig.

Ze vertelt het haar vader.

„Ja, toen Moeder en ik bij jullie logeerden, heeft zij dadelijk een warm plaatsje in zijn kinderhartje veroverd.

Lief van hem dat hij daaraan dacht, de hemel hoog in de lucht . . .”

„Wat moeten wij ons daarvan ook voorstellen? Niemand weet hoe het zal zijn,” zegt Lisette.

„Ik denk, Lisette, dat het allemaal heel anders is dan

wij ons kunnen voorstellen. Daarbij probeer ik te denken dat Moeder dan toch ergens zijn mag, waar zij geen zorgen en pijn meer heeft, en daar ben ik blij om. Hoe het allemaal precies is zullen wij later mogen ervaren.”

„Vader, weet je waar ik nu ineens aan moet denken?”
„Hoe zou ik dat weten kind?” lacht hij fijntjes.
„Die aardige stewardess, dat leuke meisje dat ons onderweg zo fijn heeft geholpen en die ik dezer dagen eens wil uitnodigen, liet ons in een kantoortje wachten terwijl zij achter mijn bagage aanging. Terwijl ik daar zat te wachten viel mijn oog op een stuk papier dat op de deur geprikt zat. Het zag er uit als een ouderwetse wandbijbeltekst met bloemranken omrand. Er stond in vette letters op:

EN ONZE LIEVE HEER ZAG WAT WIJ DEDEN
EN HOE WIJ WERKTEN
EN HOE ONS SALARIS WAS
EN HIJ DRAAIDE ZICH OM EN WEENDE BITTER
Psalm 13 : 11-11

Ineens was ik zo verontwaardigd. Ik dacht „wat een walgelijke grap!” De Heer zal om het salaris van de mensen hier zeker niet wenen, ook al worden de tijden wat slechter. Eerder zal Hij bekommerd zijn om al die mensen ver hier vandaan die werkelijk moeten leven van een belachelijk inkomen, die sterven van de honger en ook voor hun kinderen vrijwel niets te eten hebben. Wij hebben er de laatste jaren waar we woonden genoeg van meegemaakt. De lolbroek die dat papier daar ophing heeft van deze dingen blijkbaar geen flauw benul.”
„Lisette, vergeet nooit dat het heel erg domme mensen zijn die op zo’n manier spotten en grappen ma-

ken ten koste van anderen. Onrechtvaardigheid heb jij ook nooit kunnen verdragen, dat weet ik. Daarom voelde je je gekwetst door die misplaatste grap. We hadden het zojuist over de hemel. Probeer daar maar aan te denken: Jezus komt eens terug zoals Hij heeft beloofd. Daar vertrouw ik zeker op.

En al gebeuren er nu nog zoveel vreselijke dingen, God is met die wereld bezig. Hij heeft er stellig verdriet over dat er nog zoveel fout gaat in de wereld. Maar er zijn gelukkig ook nog heel wat mensen die proberen er iets aan te doen, die niet zomaar overal in berusten. Alles zal eens anders worden, als opnieuw de hemel opengaat en er een nieuwe hemel en een nieuwe aarde komt.”

„Paps, je bent nog steeds de liefste vader die er bestaat. Behalve Chris dan,” voegt ze er met een guitig lachje aan toe.

„Maar ik meen het, jij hebt met je onverwoestbaar geloof en optimisme altijd kans gezien anderen op te beuren. Ik merk dat ik nog steeds van je kan leren.”

„Ik denk dat kinderen van hun ouders, maar dikwijls ook ouders nog wel wat van hun kinderen kunnen leren.”

Voor het naar bed gaan kijken ze samen nog even naar het slapende tweetal.

„Nu lijken het wel lieve engeltjes, maar morgen zul je wat beleven Vader!”

„Daar ben ik helemaal niet benauwd voor.

Kind, je moest eens weten hoe ik het waardeer dat je deze kerstdagen met de kinderen hier wilt zijn. En dat terwijl Chris nog ginds moest blijven.”

„Al goed Vader, daar mag je niet meer over piekeren. Beschouw het maar als ons kerstgeschenk. We gaan proberen er fijne dagen van te maken.”

„Met zoveel liefs om mij heen kan dat dunkt mij niet missen.”